

ЗМІСТ

Книга IV

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	4
РОЗДІЛ 5. ЧЕТВЕРТИЙ ЕТАП ТРЕТЬОГО ПЕРІОДУ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ. ТРЕТЯ СТРАТЕГІЧНА ОБОРОННА ОПЕРАЦІЯ (СІЧЕНЬ – ЛЮТИЙ 2023 РОКУ)	6
5.1 Воєнно-політична обстановка	6
Суб'єкти воєнно-політичних відносин навколо російсько-української війни та їхні цілі	6
Воєнно-політичні рішення, події, процеси, їх сутність. Україна та її партнери	20
Воєнно-політичні рішення щодо відсічі збройної агресії.	
Згуртування міжнародної спільноти навколо допомоги Україні.	22
Європейська інтеграція України	29
рф та її союзники	34
Воєнно-політичні рішення країни-агресора щодо продовження війни	34
Поглиблення співробітництва рф із білоруссю та Іраном	36
Посилення фактору Китаю у російсько-українській війні	40
“Мирний план” Китаю vs. Формула миру України	42
Висновки	46
5.2 Воєнно-економічна обстановка	48
Економічна ситуація в світі.	48
Економічна ситуація в росії	58
Економічна ситуація в Україні	68
Висновки	79
5.3 Воєнно-стратегічна обстановка	81
Воєнно-стратегічна обстановка навколо України. Нарощування угруповань військ (сил) в державах-членах НАТО. Військова допомога Україні	81
Загальна характеристика театру воєнних дій	84
Хід стратегічної оборонної операції по операційним зонам	86
Ситуація у повітряному просторі	96
Висновки	98
5.4 Хід воєнних дій у січні – лютому 2023 року	100
Північно-Західна операційна зона	100
Східна операційна зона	106
Південно-Західна операційна зона	124
Дії Військово-Морських Сил в Чорноморській операційній зоні	142
Основні висновки червртого етапу	155
Підсумки першого року відсічі широкомасштабній збройній агресії	158
ДОДАТКИ:	
ДОДАТОК 1. Річний огляд втрат збройних сил рф за час широкомасштабної агресії.	161
ДОДАТОК 2. Міжнародні санкції, військова, економічна і політична підтримка України з боку країн-партнерів.	177
ДОДАТОК 3. Дії України: оцінка воєнної загрози, ключові рішення для посилення обороноздатності та підготовки країни до широкомасштабної війни.	206
ДОДАТОК 4. Надання міжнародної військової матеріально-технічної допомоги Україні напередодні та під час широкомасштабного вторгнення рф в Україну (грудень 2021 року – лютий 2023 року)	222

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

А	армія (загальновійськова армія)
АЕС	атомна електростанція
ае	аеродром
АТО	антитерористична операція
БпЛА	безпілотний літальний апарат
БпАК	безпілотний авіаційний комплекс
БТГр	батальйонна тактична група
ВМБ	військово-морська база
ВМС	Військово-Морські Сили
ВМФ	військово-морський флот
ВО	військовий округ
ГА ООН	Генеральна Асамблея Організації Об'єднаних Націй
ГОУ	Головне оперативне управління
ГУР	Головне управління розвідки
ГШ	Генеральний штаб
ДКУ	Державний кордон України
“днр”	“донецька народна республіка”
ДПС	Державна прикордонна служба
ДРГ	диверсійно-розвідувальна група
ДШВ	Десантно-штурмові війська
ЄС	Європейський Союз
ЗМІ	засоби масової інформації
ЗРВ	зенітно-ракетні війська
зс рф	збройні сили російської федерації
ЗС України	Збройні Сили України
ІІсО	інформаційно-психологічна операція
“лнр”	“луганська народна республіка”
МВС	Міністерство внутрішніх справ
МЗС	Міністерство закордонних справ
МО	Міністерство оборони
МП	морська піхота
МТЗ	матеріально-технічне забезпечення (засоби)
НБ України	Національний банк України
НГ України	Національна гвардія України
НЗФ	не передбачені законом збройні формування
оаебр	окрема аеромобільна бригада
ОБСЄ	Організація з безпеки і співробітництва в Європі
ОВТ	озброєння та військова техніка
огпбр	окрема гірсько-піхотна бригада
ОДКБ	Організація договору про колективну безпеку
ОЗ	операційна зона
омбр	окрема механізована бригада
ООН	Організація Об'єднаних Націй
ООШ	об'єднаний оперативний штаб
ОПК	оборонно-промисловий комплекс
ОР	операційний район

ОРДЛО	окремі райони Донецької та Луганської областей
ОСУВ	оперативно-стратегічне угруповання військ
отбр	окрема танкова бригада
отр	оперативно-тактичний рівень
ОТРК	оперативно-тактичний ракетний комплекс
ОТУ	оперативно-тактичне угруповання
ОУВ	оперативне угруповання військ
КРМБ	крилаті ракети морського базування
ПВК	приватна військова компанія
ПвК	повітряне командування
ПДВ	повітряно-десантні війська
ПКС	повітряно-космічні сили
ПКР	протикорабельна ракета
пмр	придністровська молдовська республіка
ППО	протиповітряна оборона
ПРО	протиракетна оборона
ПРРМ	Придністровський регіон Республіки Молдова
ПС	повітряні сили
ПТКР	протитанкова керована ракета
ПТРК	протитанковий ракетний комплекс
ПУ	пускова установка
ПЧРК	протичовновий ракетний комплекс
рб	республіка білорусь
РБ ООН	Рада Безпеки Організації Об'єднаних Націй
РБК	ракетний береговий комплекс
РВіА	ракетні війська і артилерія
РЛС	радіолокаційна станція
РЕБ	радіоелектронна боротьба
РЕР	радіоелектронна розвідка
РНБО	Рада національної безпеки і оборони
РОВ(с)	російські окупаційні війська (сили)
РСЗВ	реактивна система залпового вогню
РТВ	радіотехнічні війська
РТЩ	рейдовий тральщик
РТГр	ротна тактична група
РТР	радіотехнічні розвідка
рф	російська федерація
РХБЗ	радіаційний, хімічний, біологічний захист
СБУ	Служба безпеки України
СВ	Сухопутні війська
СВО	спеціальна військова операція
СНД	Співдружність Незалежних Держав
ТА	танкова армія
ТВД	театр воєнних дій
ТОТ	тимчасово окуповані території
УВ	угруповання військ
чф	чорноморський флот

РОЗДІЛ 5
ЧЕТВЕРТИЙ ЕТАП ТРЕТЬОГО ПЕРІОДУ
РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ
(січень – 24 лютого 2023 р.)

5.1. ВОЄННО-ПОЛІТИЧНА ОБСТАНОВКА

Суб'єкти воєнно-політичних відносин навколо російсько-української війни та їхні цілі

Україна. День 20 лютого 2023 року став символічним для нашої держави. На 362-й день широкомасштабної війни Президент України Володимир Зеленський прийняв з візитом у Києві президента Сполучених Штатів Америки Джо Байдена й обговорив з ним майбутнє України, усієї Європи та глобальної демократії. Це показник, наскільки Україна важлива для демократичного світу. За словами глави держави, саме в Україні вирішувалася доля “світового порядку, заснованого на правилах, на людяності, на передбачуваності”¹. Україна у січні-лютому 2023 року продовжувала залишатися на міжнародному порядку денному, свідченням чого стали такі події: спільне засідання Колегії Єврокомісії та Кабінету Міністрів України, саміт Україна – ЄС, історично вагоме голосування Генеральній Асамблеї ООН за українську резолюцію щодо миру й територіальної цілісності, участь нашої держави в зустрічі лідерів держав “Групи семи”. Це підтверджувало геополітичну **суб'єктність** нашої держави та міжнародне визнання жертвності українського народу в збройному захисті демократичних цінностей від російського рашизму².

Цілі України у російсько-українській війні залишалися незмінними з дня, відколи Президент Володимир Зеленський, виступаючи перед учасниками саміту лідерів G20 у листопаді 2022 року, закликав світ реалізувати представлену Україною Формулу миру. Реалізація десяти пунктів, перерахованих главою держави стали метою не тільки українського народу, але й усього демократичного світу, згуртованого в боротьбі проти російського авторитаризму: відновлення радіаційної та ядерної безпеки; безстрокове продовження української експортної зернової ініціативи з допомоги продовольством найбільш біднішим країнам світу – Grain From Ukraine; забезпечення енергетичної безпеки шляхом примусового обмеження експортних цін на російські енергоресурси; звільнення всіх полонених та повернення депортованих; виконання Статуту ООН та відновлення територіальної цілісності України та світового порядку; виведення російських військ з території України і припинення бойових дій; визнання світом спеціального трибуналу щодо злочину агресії росії проти України та створення міжнародного механізму для відшкодування за рахунок російських активів всіх збитків, завданих війною шляхом застосування резолюції ГА ООН щодо міжнародного механізму компенсації за збитки, спричинені російською війною; невідкладне припинення екоциду та запровадження комплексу заходів для негайного захисту природи; проведення міжнародної конференції для фіксації ключових елементів повоєнної безпекової архітектури в євроатлантичному

---

¹ Зараз в Україні вирішується доля світового порядку, що заснований на правилах, на людяності, на передбачуваності – звернення Президента Володимира Зеленського // Президент України. Офіційне інтернет-представництво. – 2023, 20 лютого. – URL: <https://tinyurl.com/mry7musz>

² Тиск України та світу на державу-терориста триватиме – звернення Президента Володимира Зеленського // Президент України. Офіційне інтернет-представництво. – 2023, 26 лютого. – URL: <https://tinyurl.com/yc42566h>

просторі, включно з гарантіями для України, результатом якої має стати підписання Київ Security Compact (Київського безпекового договору); підписання документу про фіксацію закінчення війни як результату реалізації антивоєнних кроків, коли безпека й справедливість почнуть відновлюватися¹.

росія. В неоімперській уяві кремлівських верховодів на політичній мапі світу не може бути незалежної України. Через це війна росії проти України, як і більшість війн, починаючи від Першої світової і особливо від Другої світової, за рік стала справді тотальною, при чому як в її зовнішньому, загальносвітовому вимірі, так і у її вимірі внутрішньому. 18 січня очільник мзс рф лавров на прес-конференції за підсумками 2022 року заявив, що напад на Україну став відповіддю рф “на розв’язану Заходом гібридну війну”, а цілі “сво” визначалися корінними інтересами москви².

москва продовжувала здійснювати інформаційно-пропагандистську кампанію “суспільної мобілізації”, яка тлумачила “сво” в якості ключового фронту цивілізаційного протистояння росії (“русского мира”) та демонізованого нею Заходу. При цьому, згідно опитувань “Левада-центру”, якщо на початку широкомасштабного вторгнення 68% громадян росії підтримували дії зс рф в Україні, то менше ніж за рік підтримка зросла до 75% (січень 2023 року)³. Спираючись на цю підтримку, російське керівництво намагалося посилювати політико-ідеологічний та інформаційно-правовий тиск на російське суспільство⁴.

Через це, щонайменше у своєму політико-ідеологічному вимірі поточні цілі росії, адаптуючись до ускладнення її міжнародно-політичного та воєнно-стратегічного положення, продовжували зазнавати змін. Це проявлялося зокрема в тому, що на порядку денному “сво” мова йшла вже не про захоплення нових територій, але лише про утримання контрольованих. Крім того, в міжнародно-політичній площині росія втратила політико-дипломатичну ініціативу та суттєво звузила “простір для маневру”, після чого була змушена вдаватися до невдалих спроб нав’язування багатосторонніх переговорів із залученням відповідних посередників.

білорусь. Впродовж січня-лютого 2023 року авторитарний режим лукашенко продовжував слідувати в фарватері проведення росією “спеціальної військової операції”, передусім надаючи їй широку військову та військово-технічну допомогу в рамках Союзної держави. При цьому стратегічною ціллю мінська залишалося збереження державного суверенітету та політико-дипломатичної свободи дій, а також уникнення безпосередньої участі зс рб в агресії росії проти України. Приводом для цього виступали уявні загрози з боку сусідніх з рб держав-членів НАТО (Польщі та Литви). Так, 24 січня на нараді щодо суспільно-політичної ситуації в білорусі лукашенко заявив, що Київ начебто запропонував

---

¹ Україна завжди була лідером миротворчих зусиль; якщо Росія хоче закінчити цю війну, хай доведе це діями – виступ Президента України на саміті «Групи двадцяти» // Президент України. Офіційне інтернет-представництво. – 2022, 15 листопада. – URL: <https://tinyurl.com/bdzesbha>

² Гуца С. Лавров обвинил Запад в полномасштабной агрессии рф в Украине // Deutsche Welle– 2023, 18 января – URL: <https://tinyurl.com/32aa3ntw>

³ Щоткіна К. Україна – не В'єтнам: чому росіяни готові вбивати «своїх хлопчиків» нескінченно // Дзеркало тижня. – 2023, 03 травня – URL: <https://tinyurl.com/4znm9azc>

⁴ Прохоренко В. Песков нагадав росіянам, що мобілізація в рф все ще діє // УНІАН – 2023, 23 січня – URL: <https://tinyurl.com/56bncmkr>

мінську укласти пакт про ненапад, щоб “ми в жодному разі не воювали з Україною, щоб наші війська туди не рухалися”¹.

НАТО, попри формальну незалученість у російсько-українську війну, виступало головним майданчиком для координації між союзниками політики стримування та оборони, надання військово-технічної допомоги Україні та збільшення виробництва ОВТ та боєприпасів для поповнення власних запасів та забезпечення зростаючих потреб Сил оборони України в умовах затяжної війни з росією. В рамках довгострокового партнерства з Україною, Альянс продовжував бути залученим до підтримки ЗС України в переході від радянських доктрин і озброєнь на стандарти НАТО, покращенні взаємосумісності, проведенні реформ сектору безпеки та оборони.

Метою НАТО залишалася допомога Україні у відбитті збройної агресії РФ та підготовка Сил оборони України до проведення контрнаступу з метою звільнення окупованих територій та перемоги у війні з РФ. Саме перемога України у війні розглядалася як головна передумова для вступу нашої держави до НАТО². З початку 2023 року члени НАТО перешли на новий етап постачання Україні важкого озброєння західного зразка для формування “бронетанкового кулака”. Генеральний секретар НАТО Єнс Столтенберг закликав членів Альянсу посилити підтримку Києва, в тому числі танками та іншою важкою технікою, зазначивши, що “шлях до миру лежить через постачання зброї”³.

Водночас, керівництво Альянсу зайняло більш активну позицію по відношенню до росії. 28 січня очільник Військового комітету НАТО адмірал Роб Бауер заявив, що Альянс готовий до прямої конфронтації з росією і закликав держави-члени НАТО перейти до “воєнної економіки мирного часу”, щоб задовольнити потреби України на довгу перспективу⁴.

Після першої в історії зустрічі високого рівня НАТО-ЄС-Україна у Брюсселі 21 лютого за участю глави МЗС України Дмитра Кулеби та високого представника ЄС з питань зовнішньої політики і безпеки Жозепа Борреля генеральний секретар НАТО Єнс Столтенберг заповнив, що майбутнє України – в євроатлантичній родині, та виступив за довгострокові домовленості з

¹ Нові фантазії Лукашенка: бачаться "загрози від Заходу", каже, йому запропонували "пакт про ненапад на Україну" // РБК-Україна – 2023, 24 січня. – URL: <https://tinyurl.com/h2nu4xff>

² Генсек НАТО: зараз пріоритет – не членство України, а перемога у війні // Європейська правда. – 2023, 15 лютого. – URL: <https://tinyurl.com/4vn26yeb>

³ „Russland sollte wissen, dass ein Atomkrieg nie gewonnen werden kann“ // Welt. – 2023, 25 January. – URL: <https://tinyurl.com/3hwyefaw>

⁴ Entrevista. Presidente do Comité Militar da NATO defende "economia de guerra" // RTP. – 2023, 28 January. – URL: <https://tinyurl.com/4d2pkamm>

метою гарантування безпеки нашої держави, “щоб розірвати коло російської агресії”¹. Він попередив, що Альянс має бути готовим до довготривалого протистояння з росією².

ЄС. Події початку 2023 р. (перше в історії спільне засідання Колегії Єврокомісії та Кабінету Міністрів України 2 лютого, 24-й саміт Україна-ЄС у Києві 3 лютого, візит Президента В.Зеленського у Брюссель, його участь у саміті лідерів ЄС та виступ у Європейському парламенті 9 лютого) засвідчили, що Україна для ЄС стала чимось більшим, ніж кандидатом у члени. Вона також – ключовий фактор у регіоні, що впливає на безпеку ЄС і його позиціонування як геополітичного гравця. Підтримка України, насамперед військова, та збереження її державності стали для ЄС питанням стримування російської загрози подалі від власних кордонів.

Через безпекові виклики, пов’язані з російсько-українською війною, ЄС міг не тільки кристалізувати своє смислове наповнення, а й проявитись як сильний лідер і геополітичний суб’єкт на континенті. Зокрема, ЄС перетворився на найбільшого донора допомоги Україні, забезпечивши з початку широкомасштабної війни до 50 млрд. євро військової та фінансової допомоги нашій державі (з них 11 млрд. євро на військову підтримку, надану через Європейський фонд миру та державами-членами ЄС). Це поставило ЄС на перше місце за обсягом допомоги Україні, випереджаючи США. Окрім цього, на території ЄС продовжувалася підготовка до 15 тис. військовослужбовців ЗС України в рамках найбільшої військової тренувальної місії в історії блоку – EUMAM.

18 січня Європарламент ухвалив річний звіт про втілення спільної зовнішньої та безпекової політики, який слугував певним дороговказом політики ЄС щодо російсько-української війни. Він чітко визначив параметри української перемоги: відновлення Україною ефективного контролю над усією своєю територією в межах міжнародно визнаних кордонів. Європарламент чітко визначив, що майбутнє Європи зараз твориться в Україні: “Лише остаточна перемога України над росією захистить світовий порядок та утримає інших агресивних акторів від ведення загарбницьких війн”. Євродепутати наголосили на історичному вікні для деокупації Молдови, Грузії, а також завершення “гібридної окупації” білорусі. “Перемога України принесе свободу не тільки її окупованим регіонам, але й Білорусі, а також матиме вирішальне значення для відновлення територіальної цілісності Грузії і Молдови”³.

У річницю від початку широкомасштабного вторгнення зс рф в Україну президентка Єврокомісії Урсула фон дер Ляен наголосила на вирішальному значенні підсумків війни для майбутньої архітектури безпеки на континенті: “Україна стала центром нашого континенту. Місцем, де відстоюються наші цінності, де захищається наша свобода, де пишеться майбутнє Європи”⁴.

США залишались безумовним лідером у наданні допомоги Україні та мобілізації світової підтримки на користь нашої держави (політичної, оборонної, фінансової та гуманітарної), а також у забезпеченні санкційного тиску на країну-агресора у відповідь на найбільший виклик безпеці та процвітанню США після закінчення холодної війни. Сполучені Штати не тільки виступали стратегічним партнером України номер один, але й

¹ Генсек НАТО: після війни потрібні будуть довгострокові домовленості для безпеки України // Європейська правда. – 2023, 21 лютого. – URL: <https://tinyurl.com/bdr3az2n>

² Stoltenberg calls for ‘ramping up’ production as Ukraine drains NATO ammunition stockpiles // France 24. – 2023, 16 February. – URL: <https://tinyurl.com/y7t93n9d>

³ European Parliament resolution of 18 January 2023 on the implementation of the common security and defence policy – annual report 2022 // European Parliament. – 2023, 18 January. – URL: <https://tinyurl.com/2efmshk>

⁴ Ursula von der Leyen // Twitter. – 2023, 24 February. – URL: <https://tinyurl.com/mv2wxdpj>

демонстрували лідерство у гуртуванні інших країн, ініціювавши разом з Україною спочатку безпекову координаційну групу (“військовий Рамштайн”), згодом координаційну енергетичну платформу, а на початку 2023 року – координаційну платформу з фінансових питань та питань відбудови¹. За рік, що минув від початку війни, США надали майже 30 млрд доларів на безпекову допомогу, що в шість разів перевищувало оборонний бюджет України на 2021 рік.

Президент Джо Байден зробив підтримку України наріжним каменем своєї зовнішньої політики. 7 лютого у промові “Про стан держави” він назвав російсько-українську війну “найбільшим випробуванням століть” для США та всього світу і запевнив, що допомога Україні буде мати безстроковий характер (“стільки, скільки буде необхідно”²). Напередодні першої річниці початку широкомасштабного вторгнення чітким сигналом Москві про єдність вільного світу заради перемоги України став неоголошений візит американського лідера до Києва 20 лютого, що його іноземні ЗМІ охрестили “найважливішим візитом будь-якого президента США в європейську країну після закінчення холодної війни”³.

Під час Мюнхенської безпекової конференції (17-19 лютого 2023 року) державний секретар США Ентоні Блінкен вперше чітко заявив, що для США та світу буде неприпустимим таке завершення війни, яке залишить під контролем росії будь-яку частину окупованих нею територій, адже в іншому випадку це може відкрити “скриньку Пандори” для агресорів у всьому світі⁴. Представники адміністрації Байдена підтримали переговори з росією щодо України тільки на основі української Формули миру⁵.

Майже через рік після початку широкомасштабного вторгнення з боку РФ підтримка України з боку американців залишалася стабільною. 65% дорослого населення США воліли, щоб їхня країна підтримувала Україну у поверненні її територій, навіть якщо це призведе до затяжного конфлікту⁶. Водночас підтримка щодо надання Україні зброї та прямої економічної допомоги дещо послабилася⁷, на

¹ Маркарова О. Не лише "до перемоги". Як, чим та до якого часу США допомагатимуть Україні // Європейська правда. – 2023, 24 лютого. – URL: <https://tinyurl.com/y97f2k8t>

² Remarks of President Joe Biden – State of the Union Address as Prepared for Delivery // White House. – 2023, 7 February. – URL: <https://tinyurl.com/ybaksjmc>; Biden says Putin ‘already lost Ukraine’ // The Hill. – 2023, 9 February. – URL: <https://tinyurl.com/4v9fewkt>; Основні тези промови президента США Джо Байдена перед Конгресом «Про стан Союзу» // Національний інститут стратегічних досліджень. – 2023, 9 лютого. – URL: <https://tinyurl.com/224erwse>

³ ‘This is a part of history’: Kyiv citizens delighted by Joe Biden’s surprise visit // Guardian. – 2023, 21 February. – URL: <https://tinyurl.com/mpz7k4sx>

⁴ Сидоренко С. Мюнхен поза зоною комфорту: що змінюють для України "мирний план" Китаю та підтримка США // Європейська правда. – 2023, 20 лютого. – URL: <https://tinyurl.com/mv38j553>

⁵ Нуланд в інтерв’ю росЗМІ назвала умову для переговорів США й Росії // Українська правда. – 2023, 24 лютого. – URL: <https://tinyurl.com/45ymb8ka>

⁶ One Year Later, Americans Still Stand by Ukraine // Gallup. – 2023, 7 February. – URL: <https://tinyurl.com/3nv6w2c2>

⁷ Ukraine aid support softens in the US: AP-NORC Poll // AP. – 2023, 15 February. – URL: <https://tinyurl.com/57wdedxj>

чому активно спекулювало консервативне крило Республіканської партії, яке виступало за обмеження військової та фінансової допомоги Києву¹. З встановленням контролю республіканців за Палатою представників на Капітолійському пагорбі активізувалися зусилля щодо посилення контролю та нагляду за допомогою, яка надавалась Україні. При цьому нецільового використання американських коштів в нашій державі не було виявлено².

Велика Британія слідом за США перейшла із категорії стратегічних партнерів у категорію союзників України, що було зафіксовано під час візиту Президента України Володимира Зеленського до Лондона 8 лютого. У підписаній “Лондонській декларації” сторони проголосили, що переслідують спільні цілі у війні – здобуття перемоги над росією для побудови справедливого та міцного миру³. Президент В.Зеленський заявив, що Україна та Велика Британія вийшли на новий рівень відносин і стали “справжніми союзниками”⁴.

Усвідомлюючи, що довга і статична війна слугує лише цілям росії, на початку року Лондон активізував контакти із союзниками по всьому світу, щоб посилити тиск на путіна та забезпечити перевагу ЗС України на полі бою. Ключовим елементом цих зусиль стало оголошення про надання ЗС України основних бойових танків Challenger 2⁵. Їхнє ширше воєнно-політичне значення полягало у створенні міжнародного прецеденту постачання західної важкої бронетехніки Україні.

У січні-лютому 2023 року Лондон провів серію переговорів і консультацій із союзниками щодо постачання важкої бронетехніки та ППО, закликаючи їх розгорнути заплановану на 2023 рік підтримку якнайшвидше, щоб досягти максимального ефекту на полі бою. З цією метою міністр оборони Бен Воллес відвідав Естонію і Німеччину, а міністр закордонних справ Джеймс Клеверлі здійснив візит у Північну Америку, де вони просували один меседж: саме настав час надати Україні засоби, необхідні для перемоги у війні, а не лише для утримання лінії фронту.

Німеччина пройшла тест на лідерство на Європейському континенті у питанні надання допомоги Україні у боротьбі з російською агресією, використовуючи власну позицію в ЄС та НАТО. Це зокрема мало вияв в ухваленні німецьким урядом рішення 25 січня 2023 року (після місяців потужного міжнародного та внутрішнього тиску) про передачу Україні основних бойових танків Leopard 2 і надання дозволу на їх реекспорт. Канцлер Олаф Шольц назвав це рішення чітким сигналом путіну, “що його імперіалістична війна не буде успішною, тому що ми будемо підтримувати Україну разом, не даючи себе розділити”⁶.

---

¹ Gaetz introduces resolution to end military and financial aid to Ukraine, urge peace deal // Fox News. – 2023, 9 February. – URL: <https://fxn.ws/3jRfqtI>

² U.S. funds not misused in Ukraine, U.S. Treasury says amid corruption crackdown // Reuters. – 2023, 31 January. – URL: <https://tinyurl.com/45y8s6by>

³ Declaration Between The Government Of The United Kingdom Of Great Britain And Northern Ireland And The Government Of Ukraine Uk - Ukraine Declaration Of Unity // Gov.uk. – 2023, 8 February. – URL: <https://tinyurl.com/mr2ksew9>

⁴ Україна й Велика Британія разом пройдуть увесь шлях до нашої спільної перемоги – Володимир Зеленський за результатами переговорів із Ріші Сунаком // Президент України. Офіційне інтернет-представництво. – 2023, 8 лютого. – URL: <https://bit.ly/3xjTUQY>

⁵ Rishi Sunak pledges to send tank squadron to Ukraine ahead of a spring offensive // Sun. – 2023, 14 January. – URL: <https://tinyurl.com/46fsr8fv>; Britain discusses how to send ‘game-changing’ tanks to Ukraine // Politico. – 2023, 11 January. – URL: <https://tinyurl.com/5dkpzjzr>

⁶ Rätsel um Olaf Scholz - Zauderer oder Stratege? // ZDF. – 2023, 26 January. – URL: <https://tinyurl.com/34n7ndf8>

Під час виступу на Всесвітньому економічному форумі у Давосі 18 січня 2023 року німецький канцлер назвав надану і обіцяну Україні військову допомогу “глибоким переломним моментом у німецькій зовнішній політиці і політиці безпеки” і запевнив, що підтримка України у війні з росією триватиме поки рф не зазнає поразки у війні¹. Водночас будь-які мирні переговори, за його словами, мали бути обумовлені виведенням росією своїх військ з території України².

Німецьке суспільство було також налаштовано на подальшу підтримку України. Зокрема, 82% громадян ФРН сприймали росію як найбільшу загрозу миру у світі. Це становило разючий контраст з довоєнною статистикою: у 2021 році лише 32% дорослих німців бачили в росії найбільшу загрозу. Жителів Німеччини більше турбувала доля українців, ніж можливе погіршення власного економічного становища³.

Франція здійснила кардинальний розрив із попередньою політикою загравання з росією й остаточно визначилася зі своїми цілями у російсько-українській війні. Зокрема, у своєму виступі перед учасниками Мюнхенської безпекової конференції 18 лютого президент Франції Еммануель Макрон закликав світ досягнути такої поразки росії у війні, яка б не обмежувалася її військовим програшем, а й передбачала позбавлення рф “колоніальної ментальності”, а також гарантування того, що Україна досягне успіху, інтегрувавшись до складу ЄС та НАТО. Французький лідер виступив за трансформацію світової архітектури безпеки, щоб зменшити роль росії, та підтримав реформу міжнародних інституцій, зокрема Ради Безпеки ООН⁴. Макрон заявив, що союзники будуть підтримувати Україну, поки вона не переможе і в Європі не настане мир. Зокрема, він підтримав Формулу миру Президента Володимира Зеленського. Корекція позиції Макрона стала показником фундаментальних змін у сприйнятті європейських політиків нових геополітичних реалій, спричинених війною.

Слова французького лідера не розходилися з його діями. Однією з ключових подій початку року стало рішення Парижа про передачу Києву важких бронетранспортерів/легких колісних танків AMX-10 RC⁵, що мало на меті “порушити табу” на відправку західних танків в Україну.

Швеція оголосила, що під час свого головування в Раді Європейського Союзу у першому півріччі 2023 року ключові напрямки діяльності цього органу будуть враховувати широкомасштабне вторгнення рф в Україну, яке розглядалося як загроза для всієї європейської безпеки. Стокгольмом виступив за узгодження “надійної європейської політики безпеки та оборони у тісній співпраці з партнерами” у протидії російській агресії проти України, а також імплементації Стратегічного компасу ЄС⁶.

19 січня шведський уряд ухвалив рішення про передачу десятого пакету військової допомоги Україні, який зокрема включав 8 САУ 155 мм Archer, 50 БМП Stridsfordon 90 та

---

¹ For the war to end, Russia's aggression must fail: German Chancellor Scholz // DW. – 2023, 18 January. – URL: <https://tinyurl.com/442a3fr9>

² Germany's Scholz vows to continue talks with Putin to end Ukraine war // AA. – 2023, 29 January. – URL: <https://tinyurl.com/yc5u72jv>

³ Deutsche halten Russland für größte Bedrohung - Angst vor Kreml im Westen größer // Ntv. – 2023, 7 February. – URL: <https://tinyurl.com/53ukxe54>

⁴ French President Emmanuel Macron speaks at Munich Security Conference // Sky News. Youtube. – 2023, 18 February. – URL: <https://tinyurl.com/yxdbnyw8>; Guerre en Ukraine : Emmanuel Macron veut «la défaite» de la Russie, mais sans l'«écraser» // Le Figaro. – 2023, 18 February. – URL: <https://tinyurl.com/42674cws>

⁵ Guerre En Ukraine: Macron Promet À Zelensky La Livraison De Chars De Combat Légers // BFMTV. – 2023, 2 January. – URL: <https://tinyurl.com/ht4pfe83>.

⁶ Priorities // Swedish Presidency of the Council of the European Union. – 2022, 14 December. – URL: <https://tinyurl.com/2s3uh4pc>.

протитанкові ракети NLAW¹. “Перемога України є екзистенційною для Європи і для всього світу”, – заявив прем’єр-міністр Швеції Ульф Крістерссон².

Протягом зими 2023 року традиційно активною щодо російсько-української війни залишалася зовнішня політика **Польщі**. Варто відзначити, що Президент України Володимир Зеленський користувався значним авторитетом у польському суспільстві, де його вважали політиком року у світі³. Натомість, у українців президент Польщі Анджей Дуда був найбільш популярним серед іноземних лідерів⁴.

9 січня у Польщі на урядовому рівні розглядалося питання подальшої підтримки України⁵. У Варшаві вважали, що поразка України може стати прелюдією до Третьої світової війни. Відтак, щоб цього уникнути, потрібно було продовжувати масштабну підтримку України⁶. Важливою ініціативою Польщі в цьому контексті стали заходи щодо формування “танкової коаліції”⁷. Водночас польське політичне керівництво виступало за надання Україні додаткових гарантій безпеки з боку НАТО під час липневого саміту у Вільнюсі⁸. Водночас для тривалого ж миру в Європі потрібне було членство України в ЄС і НАТО⁹.

Країни **Балтії** продовжували демонструвати високий рівень політичної та військової підтримки України задля перемоги у війні з рф та реалізації євроатлантичних прагнень Києва. Зокрема, Литва заявила, що у 2023 році надаватиме військову техніку, боєприпаси та забезпечуватиме підготовку особового складу ЗС України¹⁰. У Литві також активно лобіювали щодо прискорення вступу України до НАТО та пошуку нових формулювань на Вільнюському саміті Альянсу¹¹.

Послідовну підтримку Україні надавали **Чехія** та **Словаччина**. Прем’єр-міністри цих держав Петер Фіала та Едуард Гегер заявили, що результатом війни в Україні повинна стати перемога Києва¹². 29 січня президентом Чехії було обрано колишнього очільника Військового комітету НАТО Петера Павела. Він наголошував, що путінська рф була більшою загрозою вільному світу, аніж ІДІЛ, підтримував допомогу Україні, зокрема зброєю¹³, а також виступав за вступ нашої держави до НАТО, щойно закінчиться війна¹⁴.

¹ Sweden to send Archer artillery system to Ukraine // Politico. – 2023, 19 January. – URL: <https://tinyurl.com/4mv54ak7>

² Ukraine "needs our support more than ever," French President Macron says // CNN. – 2023, 3 January. – URL: <https://tinyurl.com/mv8jfy6>

³ Поляки назвали Зеленського політиком року у світі, в Польщі – Дуду // Європейська правда. – 2023, 3 січня. – URL: <https://tinyurl.com/yjawx56d>.

⁴ Серед закордонних політиків українці найбільше довіряють президенту Польщі // Європейська правда. – 2023, 10 січня. – URL: <https://tinyurl.com/bdhebjcc>.

⁵ Дуда обговорив з урядовцями й силовиками подальшу підтримку України // Укрінформ. – 2023, 10 січня. – URL: <https://tinyurl.com/k4hvbj5y>.

⁶ Драбкіна Є. Поразка України у війні з Росією може стати прелюдією до Третьої світової, - Моравецький // РБК-Україна. – 2023, 16 січня. – URL: <https://tinyurl.com/4jyp68jn>.

⁷ Руда О. Польща збирає коаліцію країн, які нададуть Україні танки "Леопард" // ТСН. – 2023, 17 січня. – URL: <https://tinyurl.com/bdfm225a>.

⁸ Дуда назвав два важливі завдання на саміт НАТО у Вільнюсі // Укрінформ. – 2023, 1 лютого. – URL: <https://tinyurl.com/93rr2usn>.

⁹ Прем’єр Польщі: ми не згодні, щоб Україна була буферною зоною, їй місце в ЄС і НАТО // Європейська правда. – 2023, 18 лютого. – URL: <https://tinyurl.com/46uhydtj>.

¹⁰ Президент Литви: це має бути рік, коли Україна переможе агресора // Європейська правда. – 2023, 2 січня. – URL: <https://tinyurl.com/yckuv4tf>.

¹¹ Україна переможе у війні, але треба збільшити її військову підтримку – Науседа // Укрінформ. – 2023, 17 січня. – URL: <https://tinyurl.com/3fszmpm6>.

¹² Прем’єри Чехії та Словаччини: Підсумком війни має стати перемога України // Європейська правда. – 2023, 2 січня. – URL: <https://tinyurl.com/2p8m64jh>.

¹³ Як бойовий генерал виграв вибори президента в Чехії і чому це добре для України // Європейська правда. – 2023, 29 січня. – URL: <https://tinyurl.com/d29bnss6>.

¹⁴ Обраний президент Чехії: Україна заслуговує членства у НАТО відразу після війни // Європейська правда. – 2023, 1 лютого. – URL: <https://tinyurl.com/muactrzu>.